

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
ในตำบลหนองชุมพลเหนือ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

The participation to protect and preserve the environment in Tumbon
Nongchumpolneau, Khaoyoi District, Phetchaburi.

ณัชชานุช พิชิตธนารัตน์¹ และ สงคราม สมณวัฒนา²

¹สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

โทรศัพท์ 089-1191931 อีเมล n_pichitthanarat@hotmail.com

²สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

โทรศัพท์ 064-9910500 อีเมล n_pichitthanarat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในตำบลหนองชุมพลเหนือ โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสำรวจข้อมูลโดยแบบสอบถาม และการสังเกตในพื้นที่ของผู้วิจัย แล้วนำข้อมูลมาประมวล จัดระบบ และวิเคราะห์เพื่อนำเสนอโดยพรรณนาวิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างคือผู้นำชุมชน กรรมการกลุ่มต่าง ๆ และประชาชน ในชุมชนที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองชุมพลเหนือ จำนวน 70 คน จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา และอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปีขึ้นไป มีอาชีพเกษตรกรกรรม ทำนาข้าว ปลูกพืชไร่ และเลี้ยงสัตว์ และมีส่วนร่วมในชุมชน โดยเป็นสมาชิกในกลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ของชุมชน เป็นอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มสตรีชุมชน และกลุ่มอาชีพ รายได้ต่อเดือนอยู่ในระหว่าง 5,000- 15,000 บาทต่อเดือนเป็นส่วนใหญ่ ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชนได้แก่ น้ำเสีย และกลิ่นเหม็นจากการปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โรงงานอาหารสัตว์ และโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาขยะ รวมทั้งการทิ้งขยะไม่เป็นที่ของคนในชุมชน และแรงงานข้ามชาติที่เป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม และฟาร์มในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง ปัญหามลพิษทางเสียง และมลพิษทางอากาศ ฝุ่นละออง จากโรงโม่หิน การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในตำบลหนองชุมพลเหนือ มีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ โดยการมีส่วนร่วมในการคิดศึกษาปัญหา การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา และร่วมกันติดตามประเมินผล ของประชาชนในชุมชน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของประชาชน, การป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

Abstract

The objectives of this research is development of participation in the protection and preservation of the environment in Tumbon Nongchumpolneau by studying the relevant literature, interview, Focus Group, questionnaire and observation. The data were processed, analyzed, and presented by descriptive analysis. The sample was composed of community leaders and member of groups in the community who live in Tumbon Nongchumpolneau over 70 people. The research found that: Most of the studies in primary and community residents over 20 years of farming with rice crops and farm animals and participate in the community. The majority of membership in the cooperative group, health volunteers, women's groups, and professional groups ,monthly income is

between 5,000 to 15,000 baht per month. Environmental issues in the community, including sewage stench from the sewage discharge from livestock farms, feed mills. And industrial waste dump is not in their local communities and migrant workers in the factories and farms in the community and the neighborhood. Pollution, noise and air pollution and dust from crushing plants. Development of participation are conducted regularly by taking part in a study of the issue, engaging in the practice, to contribute to improve troubleshooting and joint monitoring and evaluation of the community

Keyword: The participation, Protection and environmental sustainability

1. ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักการสากลของการพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตยร่วมกับหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐ และเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชนให้บนพื้นฐานความพึงพอใจของประชาชนในการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืนโดยเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกๆ ฝ่าย ทั้งนี้ในสถานการณ์ปัจจุบัน การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเน้นให้ชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ร่วมกันอนุรักษ์ พื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหาเป็นแนวทางที่จะสามารถนำมาแก้ไขและพัฒนาชุมชนตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในปัจจุบันพบว่ากิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ กิจกรรมทางอุตสาหกรรม กิจกรรมทางการเกษตรและกิจกรรมการบริโภคของมนุษย์ ส่งผลให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างฟุ่มเฟือย ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมและก่อให้เกิดมลพิษตามมาดังจะเห็นได้จากการเกิดน้ำเสีย อากาศเป็นพิษจากการขยายตัวของชุมชน เสี่ยงรบกวนจากการสร้างถนนเศษขยะและสารพิษ ล้วนเป็นผลมาจากกระบวนการผลิตในกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ทั้งสิ้น (นิวัติ เรืองพานิช ,2546)

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเขาชัยย้อย จังหวัดเพชรบุรี ที่มีพื้นที่ในความรับผิดชอบส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม นาข้าว ทำสวนผลไม้ และเลี้ยงสัตว์ หากพื้นที่บางส่วนมีการลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์ขนาดใหญ่ และเป็นโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานไม้อัด โรงงานน้ำมันพืช รวมทั้ง มีการระเบิดหินที่ภูเขาซึ่งอยู่ในพื้นที่ตำบล ในขณะที่วิถีชีวิตประชาชนส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การอุปโภคและบริโภค ประกอบกับความหลากหลายของประชากรที่เพิ่มมากขึ้นจากการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวเข้ามาเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม การผลิต การปฏิบัติงานของโรงงาน การตั้งชุมชนที่หลากหลาย การอยู่อาศัยและกิจกรรมของประชาชนจะส่งผลถึงสิ่งแวดล้อมในชุมชนหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางน้ำ มลพิษทางเสียง ฝุ่นควันทางอากาศ ปัญหาขยะมูลฝอย ปัญหาสารเคมี และสิ่งแวดล้อมด้านอื่น ๆ ที่จะกระทบต่อสุขภาพอนามัย และการดำรงชีวิตของประชาชนในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนในการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเรื่องสำคัญ ที่จะดำรงรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมกับชุมชนให้มีความยั่งยืนนอกเหนือจากการบังคับใช้กฎหมาย และการปฏิบัติงานรณรงค์รักษาสิ่งแวดล้อมจากหน่วยงานภาครัฐ

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการในการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในตำบลหนองชุมพลเหนือให้เกิดความยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมในตำบลหนองชุมพลเหนือ

3. ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

ศึกษา และวิเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเด็นการเฝ้าระวัง การป้องกัน และรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ในพื้นที่ภาคเกษตรและอุตสาหกรรม ในตำบลหนองชุมพลเหนือ

ด้านพื้นที่

เขตพื้นที่ตำบลหนองชุมพลเหนือ ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ในความรับผิดชอบของ อบต.หนองชุมพลเหนือ

ด้านประชากร

1) ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ 7 หมู่บ้าน และผู้เกี่ยวข้อง อันประกอบด้วย

2) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง อาทิ อบต. หนองชุมพลเหนือ

3) หน่วยงานภาคเอกชนที่มีส่วนได้ ส่วนเสียกับสิ่งแวดล้อม

ด้านเวลา

ตุลาคม 2560 – ตุลาคม 2561

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะศึกษาใน 3 รูปแบบคือ

1) การศึกษาจากเอกสาร (Documentary research) และข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร ตำรา และสื่อต่างๆ รวมทั้งเอกสารการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามในส่วนของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเพื่อศึกษาถึงปัญหา และนำไปสู่การสนทนากลุ่มเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาพื้นฐานทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในชุมชน และแนวทางการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สามารถเข้าร่วมในการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดความยั่งยืนได้ โดยเป็นคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และส่วนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเชิงคุณภาพ จาก การสนทนากลุ่ม (Focus group) การประชุมระดมความคิดเห็นในลักษณะ ประชาคม เพื่อกำหนดประเด็นปัญหา และแสวงหาแนวทางร่วมกัน ทั้งสามฝ่าย คือ คณะวิจัย องค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ และประชาชนในพื้นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชนจากหมู่บ้านละ 10 คนทั้ง 7 หมู่บ้าน เพื่อค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา

5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผล

1. จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน และประชาชนที่อาศัยในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุระหว่าง 51-60 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า และรายได้ระหว่าง 5,000- 15,000 บาทต่อเดือน อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป และมีอาชีพมีอาชีพเกษตรกรรม ทำนาข้าว ปลูกพืชไร่ และเลี้ยงสัตว์ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เป็นกรรมการหรือสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากร และการดูแลสิ่งแวดล้อม จากหอกระจายข่าวของชุมชนและหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่มากกว่า 9 ครั้งต่อเดือน

2. จากการสัมภาษณ์และจากการสำรวจข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้ในการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และเห็นว่าการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของคนในชุมชน และการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ดีคือการร่วมมือจากหลายฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน และชุมชน

3. ระดับการมีส่วนร่วมการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.74 เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีคะแนนเฉลี่ย 3.84 2) การมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ย 3.78 3) การมีส่วนร่วมในการร่วมคิดศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข มีคะแนนเฉลี่ย 3.71 และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามผล มีคะแนนเฉลี่ย 3.63

4. จากการสนทนากลุ่ม (Focus group) การประชุมระดมความคิดเห็น พบว่า ในชุมชนมีปัญหาสิ่งแวดล้อมหลายด้าน โดยปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนเกิดจากการพัฒนาที่เข้ามาสู่ชุมชน อันได้แก่การลงทุนเกิดโรงงานอุตสาหกรรม โรงงานอาหารสัตว์ การทำธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสุกรขนาดใหญ่ หลายแห่งในชุมชน และมีโรงโม่หิน เกิดการลักลอบปล่อยน้ำเสีย การเกิดมลพิษทางเสียงและกลิ่น ฝุ่นละอองและควันจากโรงงาน และโรงโม่หิน รวมทั้งในพื้นที่ชุมชนข้างเคียงเช่นในตำบลห้วยโรง และหนองชุมพล มีโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งก่อให้เกิดมลพิษดังกล่าว ทำให้ชุมชนได้รับผลกระทบเช่นกัน รวมทั้งการมีแรงงานข้ามชาติเข้ามาอาศัยในชุมชนอยู่เป็นจำนวนมากเพื่อทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้การจัดการขยะได้ยาก เนื่องจากแรงงานเหล่านี้ไม่มีวินัยในเรื่องการทิ้งขยะ

5. ในปัจจุบันปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน มีการร่วมกันของชุมชนทั้งภาคราชการและประชาชนในชุมชนด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้ 1) ประชาชนร่วมกันสอดส่องดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน และมีการแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นต่าง ๆ แก่ส่วนราชการ เช่น ความต้องการถังขยะ การกำจัดผักตบชวาในแหล่งน้ำ การเกิดมลพิษ และมลภาวะต่างที่เกิดขึ้นในชุมชน 2) การร่วมกันในการคิดแก้ปัญหา และจัดการปัญหาเบื้องต้น เช่น การพัฒนา และรณรงค์ในถังขยะ และการแยกขยะ การจัดการกับผักตบชวาในแหล่งน้ำ การค้นหาสาเหตุของปัญหาน้ำเสีย มลพิษทางกลิ่น เสียง และฝุ่นควัน 3) การเจรจาและพูดคุยกัน 3 ฝ่ายระหว่าง หน่วยงานภาครัฐ อันได้แก่ อุตสาหกรรมจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนในชุมชน และ ตัวแทนจากโรงงานอุตสาหกรรม ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ถึงการบำบัดน้ำเสียจากสถานประกอบการก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ การจัดการกับขยะและของเสีย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาการจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อม โดยสถานประกอบการแก้ไขปัญหาสาเหตุเช่น น้ำเสีย กลิ่น และการจัดการกับขยะ และการตรวจสอบคุณภาพน้ำเสียที่บำบัดแล้วก่อนปล่อยออกจากโรงงาน การตรวจสอบใบอนุญาตการประกอบการ และสั่งปิดกิจการหากทำผิดกฎหมาย 4) มีการติดตามผลจากชุมชนอยู่อย่างสม่ำเสมอ เช่นร่วมกันสอดส่องดูแล และมีการประชุมกลุ่มเพื่อหาทางป้องกัน และประชาสัมพันธ์เพื่อรณรงค์ในประชาชนในชุมชนป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมที่

จะเกิดขึ้นเป็นประจำ ในขณะที่เดียวกันประชาชนก็ร่วมมือในการจัดการกับสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว เช่น การคัดแยกขยะ การดูแลรักษาความสะอาดในบ้าน และสถานที่สาธารณะ การเฝ้าระวังและรณรงค์การทำการเกษตรแบบไร้สารเคมี และการปลูกต้นไม้

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แม้จะมีการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีรายได้ไม่สูงนัก อยู่ในระหว่างมีรายได้ระหว่าง 5,000-15,000 บาทต่อเดือน ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม หากแต่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปีขึ้นไป แต่การมีส่วนร่วมในการปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งความรู้ทางด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมก็อยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากการเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนแล้ว ประกอบกับการได้รับข่าวสารจากองค์กรในชุมชนในด้านสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ ทำให้จิตสำนึกและความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับสูง ซึ่งแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980) ที่กล่าวว่า ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพในครอบครัว ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม อาชีพ รายได้และทรัพย์สิน ระยะเวลาในท้องถิ่น พื้นที่ดินถือครอง มีผลต่อความรู้ความเข้าใจตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของบุคคลหรือกลุ่ม อันจะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคนกลุ่มนั้นในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน อาจสอดคล้องกับชุมชนหนองชุมพลเหนือในประเด็นการอยู่อาศัยในพื้นที่ ประกอบกับการมีอาชีพในด้านเกษตรกรรม การรณรงค์ของหน่วยงานภาครัฐที่ใกล้ชิด ชุมชนสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบร่วมกัน ก่อให้เกิดความผูกพันของชุมชน ทำให้เกิดความรู้สึกร่วม เกิดจิตสำนึกและความตระหนักในชุมชนของตน

อย่างไรก็ตามจะพบว่า การปกป้องและรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชนของตำบลหนองชุมพลเหนือนี้ ชุมชนยังไม่ได้ได้รับความรู้เพียงพอและถูกต้อง เช่น ในประเด็นการคัดแยกขยะ และหน่วยงานในพื้นที่ยังไม่สามารถรองรับการดำเนินการในส่วนนี้ด้วย จะพบว่า การจัดการขยะที่ดี ได้ผลมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยของ ชนิตา เพชรทองคำ และคนอื่นๆ (2554) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา อปต.ไร่ส้ม จ.เพชรบุรี พบว่า การพัฒนาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยควรมีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกในการสร้างเครือข่ายการคัดแยกขยะอย่างสม่ำเสมอ ให้ความรู้และคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการขยะชุมชน รณรงค์ให้คนในชุมชนแยกขยะจนเป็นนิสัย ซึ่งในชุมชนหนองชุมพลเหนืออาจจะต้องมีการรณรงค์เรื่องนี้อย่างจริงจัง เนื่องจากการเป็นพื้นที่อุตสาหกรรมของจังหวัด ปัญหาขยะจะเป็นปัญหาที่ตามมาในอนาคต

6. ข้อเสนอแนะและการนำไปใช้ประโยชน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

ข้อมูลจากการวิจัยเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานภาครัฐทั้งระดับท้องถิ่น และหน่วยงานกลางควรให้ความสำคัญกับการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างจิตสำนึกของประชาชน โดยเน้นการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ด้วยวิธีต่างๆ ในด้านสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารจัดการขยะและมลพิษที่เกิดขึ้นในชุมชนโดยเฉพาะขยะและมลพิษจากอุตสาหกรรมในพื้นที่

7. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงด้วยดี ด้วยทุนวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และที่สำคัญคือความร่วมมือของประชาชน กลุ่มผู้นำชุมชนในตำบลหนองชุมพลเหนือ ที่เสียสละเวลามาให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัย รวมถึงการให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้ และข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากพนักงานและผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองชุมพลเหนือ หากงานวิจัยฉบับนี้มีข้อบกพร่องผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้ และขออภัยไว้ ณ ที่นี้ด้วย

8. เอกสารอ้างอิง

- ชนิดา เพชรทองคำ และคนอื่นๆ. (2554). การบริหารจัดการขยะและเทคโนโลยีที่เหมาะสมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษา อบต.ไร่ส้ม จ.เพชรบุรี. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมด้านสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- นิวัติ เรืองพานิช. (2546). การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- Cohen & Uphoff. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York : Richard D. Irwin Inc.